

3 ימים וילד – בירושלים

מישחקי כדורגל בידיש

ברוך להר הרצל נתתי לאסף הרצאה קצרה על המקום. מי קבור שם, למה, מאילו מלחמות, מה זה קבראחים, מי הם גדולי האומה. כשהחנינו את המכונית במגרש החנייה הסכרתי לו בקול מאוד תקיף לאיזה התנהגות אני מצפה ממנו במקום. בלי קפיצות, בלי זימום שירים. בלי צעקות, בלי ציחקוקים. ביקשתי ממנו לאסוף את כל הכבוד שיש לו בשביל המקום הזה ולהתנהג כמו כראים תרבותי.

אבל ברגע שעברנו את שערי הכניסה להר הרצל התגלה לפנינו מחזה תמוה, אם לא מילא אחרת:

עשרות אמהות ישבו על הרשא ומסכיבן הס' תובכו המון ילדים קטנים, חלקם שיחקו בכדור, חלקם סתם התגלגלו על הרשא תוך צחוק וצעקות. כמה אמהות האכילו את ילדיהן הקטנים וכמה אמהות סתם דיברו אחת עם השניה בקולות רמים מאוד.

על הרחבה השניה, מול קיבונו של הרצל, נערך מישחק כדורגל בין ילדים גדולים יותר, תוך צע' קות שימחה גדולות, והכל בידיש שוטפת.

אם הנשים והילדים, שבאו לבלות בבית הקברות הצבאי, היו סתם ישראלים, הייתי חושבת שזו גסות דעות מדהימה. אבל העובדה שכל הנשים היו חרדיות (כנראה מאחת השכונות החרדיות שממול להר הרצל), הוציאה אותי מרעתי.

האדם הכי סובלני לא יכול להימלט מהמח' שבה שהאמהות האלה, עם ילדיהן הקטנים, באו לבלות במקום שבו קבורים רק אחים ואבות ובנים של אנשים אחרים.

אולי כראי שמישהו יתן את דעתו בירושלים גם לכבודם של מתים יהודים מהדור הזה, ולא רק לעצמות של יהודים מלפני אלפי שנים.

ושני ילדיה מצטרפים. הומנו חדרים במלון דיפלומטי, בגלל הקירבה שלו לספסל הידוע בדרך למתרחל, שאגב כבר מזמן גולה לטובת כביש חדש המוביל לאיזה מקום.

נסענו כולנו, חברתי ואני, שני ילדיה ובני, מצויירים בתיקות גדולות. אחר-כך הסתבר שהי תיקות היו שונות, אגתנו קיווינו שפיתאום הילדים שלנו יתבגרו וישתתפו איתנו כהתי רגשויות שהעיר הזאת יכולה לגרום. הם קיוו שהמים בבריכה לא יהיו קרים מדי, שבארוחת צהריים יתנו להם המבורגר, ושבלמון יהיו מישחקים אלקטרוניים.

מי שיש לו ילדים כבר כמה שנים, לומר לחיות עם זה. גם אני למרתי. וככל זאת, כשנכנסנו לירושלים והתקרבונו לשכונת תלפיות, ומשמאלי היה בית הספר שבו למרתי ומימיני היה הבית של החברה הכי טובה שלי, והזיכרונות התחילו לעלות, קשה היה לי לשמוע את שלושת הילדים ככיסאות האחוריים של המכונית שרים, בלי הפסק, "כבר נשרף השישליק, הקכבי, כבי, כבי, איפה בובי, בובי, בובי..."

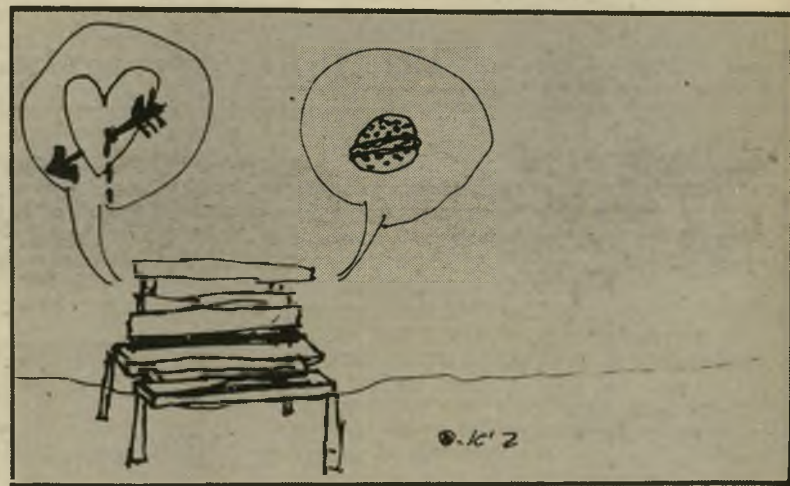
ובין מילות הפואמה הפדגוגית הזאת הם זורקים לעברי מדי פעם "יופי!", או "באמת?" ר חוזרים מייד לשיר בשלושה קולות "....תרחצ'תה כלים, איפה מוצי, מוצי מוצי..."

3 ימים בירושלים. המון זיכרונות, מקומות חדשים שלא שייכים לעבר. קצת היסטוריה, קצת שורשים, קצת הנאה מהנוף והרבה אכזבה מהילדים.

כמה ימים אחרי שחזרנו הביתה הסתבר שלמרות ה"מוצי, מוצי, מוצי", הוא ראה הכל, הבין, התרשם, נהנה, וגם זוכר. כמה שאדם מכיר את הילדים שלו, ככה אין לו מושג עליהם. עוד תיזכורת בעניין זה. אולי בכל זאת כראי להשקיע בהם כמה שעות בכל פעם.

שזה בריוק הזמן לקחת אותו לטיול נוסטלגיה (שלי, לא שלו) לירושלים. רציני להראות לו איפה גרתי כשהייתי קטנה, באיזה בית-ספר למרתי, רציני להראות לו את הספסל, בדרך לרמת-רחל, שעליו קיבלתי את הנשיקה הראשונה שלי, איפה היה הקן של התנועה

מה עוד אפשר להמציא כדי למלא בדברים מעניינים 10 שעות כיום לשני ילדים, כמשך 60 ימי החופש הגדול? בקייטנה הם כבר היו, וגם כ-15 סרטים ולונה פארק אחר ומאירלנד אחר, 200 מיסערות ו-13 גלידריות, ומוסיאון אחר, ושתי תערוכות, ופע'

המאוחרת ואיפה עמק-המצלבה, שם נערך א"ש הלילה, שעד היום אני נזכרת בו בחרדה. ומלבד נעוריי האכזריים, יש בירושלים גם עיר עתיקה, ויש יד ושם והר הרצל ועוד דברים שילד בן כמעט 11 כראי שיראה. חברה שלי, ששמעה על הטיול החינוכי שאני עומדת לבצע ביחד עם בני, הודיעה לי שגם היא

מיום בריכה ופעם אחת ים (אנשים טובים לקחו אותם) כל אחד מהם ביקר אצל עשרה חברים שלו (אחר-כך החברים באו אלינו), וגם אצל הסבא והסבתא היה אחד מהם שלושה ימים והשני סירב. כשנראה שאין כבר מה לעשות איתם עוד, הזמינו את הבן הקטן שלי לבלות כמה ימים באי' לה, ונשארתי רק עם הבן הגדול, אסף. החלטתי

היסטוריה או אלטע זאכן?

באחד משלושת הימים עברנו בשטח מיגרש' הרוסים. הראינו לילדים את הכנסיה הרוסית, את תחנת המישטרה ואת בית-הדין הגבוה לצדק. דיכרנו על צדק ועל חוק ועל שמירת-חוק ועל אכיפת-חוק וכל השאר. תוך כדי הדיבורים נע' צרנו כדי לראות אתר ארכיאולוגי שנמצא ב' מקום. בתוך חפירה גדולה ועמוקה שוכב לו עמוד מימי בית שני. לפי הסברה היתה בריוק במקום הזה מחצבה, בה חצבו עמודים לבית-המיקוש, והעמוד הנמצא במקום הוא עמוד שלא גמרו לחצוב אותו והוא עדיין מחובר לקרקע.

עוד אגתנו מסתכלים ומדברים, והנה איש אחר מטאטא את הרחבה בכניסה למישטרה. כשאספי את כל האשפה בעזרת המטאטא, הוא פשוט העיף אותה, מתוך הרגל כנראה, לתוך החפירה שבה העמוד. שני מטרים משם עמדו כמה שוטרים ופיטפטו ביניהם. גם אגתנו המשכנו לפטפט, על חוק ועל אכיפתו. אבל הפעם בנימה מאוד הומוריסטית.

שיבו להסברים, התווכחו ביניהם וחזרו שוב להביט בפרט זה או אחר. לנו, לחברתי ול, היתה חוויה נוספת. המקום נקי ומצוחצח. מוכר-הכרטיסים מגומס ואריב בצורה מדהימה. כל ארבעת המכשירים, שבי לחיצת כפתור משמיעים הסבר על כל צד של העיר, עובדים כמו שעון שווייצרי. המיונן מוכר את מוצריו במחירים רגילים ואפילו קהל המבק' רים מתנהג כמו קהל של ארץ תרבותית ממש. אולי אווירת הבית השני השפיעה על הכל. מקום מומלץ גם לקטנים וגם לגדולים.

דעתו של ילד

- אחרי שלושה ימים בירושלים והרבה מאוד מקומות יפים ומעניינים:
 - איך היה הטיול?
 - בסדר גמור.
 - מה מכל הרברים הכי אהבת?
 - את הבריכה ואת המישחקים האלקטרוניים במלון.
 - זה מה שעשה עליך הכי הרבה רושם?
 - למה לא??
 - ומה עם יד ושם למשל?
 - בסדר. היה חמור.
 - פיתאום הבנתי את האימרה המטופשת "רציני למות".

צל"ש של ממש

לילדים, שראו את העיר המיניאטורית בפעם הראשונה, זו היתה חוויה גדולה. כמשך שעה שלמה הם הסתובבו, הביטו, שאלו שאלות, הקי

במיסגרת הטיול והחיפוש אחר דברים שגם ילדים ייהנו מהם, הגענו למלון הולינדר ולמקום שבו שיחזרו את ירושלים בימי הבית השני.

